Stockholm

2026-06-26

Dnr 2023/19

Slutrapportering Novum

Lumena: Novum var ett delprojekt i det regionala utvecklingsprojektet Lumena, delfinansierat av Europeiska Socialfonden med Samordningsförbundet Östra Södertörn som projektägare.

Novum: Ett samverkansprojekt mellan Stockholms Stad genom Arbetsmarknadsförvaltningen, Region Stockholm genom Barn- och ungdomspsykiatrin (BUP), Intensiv Öppenvård Globen och Mottagningen Unga Vuxna Globen och Affektiva Mottagningen Globen samt med Samordningsförbundet Stockholms Stad som delprojektägare.

Tid: 1 maj 2023 – 31 Mars 2026

Målgrupp: Projektet vände sig till unga/unga vuxna 16 – 29 år i Stockholms stad med behov av parallella insatser för att öka deras möjligheterna att gå vidare mot arbete och studier.

Projektgrupp:

- Projektledare, Samordningsförbundet Stockholms stad
- Två kuratorer, Arbetsmarknadsförvaltningen Stockholms stad
- Samordnare/Case Manager BUP Intensiv Öppenvård
- Samordnare/Case Manager Mottagningen Unga Vuxna och Affektiva Mottagningen Globen.

Budget: 10 402 00 kr

Sammanfattning

Novum var ett samverkansprojekt mellan Arbetsmarknadsförvaltningen Stockholm Stad, BUP (Sektion Intensiv Öppen vård) samt Vuxenpsykiatrin (Mottagningen unga vuxna och Affektiva Mottagningen Globen) och var en del av det länsövergripande ESF – projektet Lumena. Sju av länets åtta samordningsförbund var med i projektet och Samordningsförbundet Östra Södertörn var projektägare.

Utformningen och innehållet av projekt Novum togs fram tillsammans med projektets deltagande parter och i det arbetet hade man identifierat att det finns ett stort antal unga/unga vuxna inom parterna med behov av parallella insatser för att kunna ta sig vidare mot arbete/studier. Man hade också identifierat att det fanns bristande kunskap hos medverkande parters medarbetare om varandras uppdrag och organisation, vilket försvårade samverkan.

Inom vuxenpsykiatrin hade man identifierat många patienter (härefter nämnt som deltagare) som stod utan arbete/studier eller sysselsättning och som behövde stöd att hitta väger för att ingå i sammanhang utanför mottagningen. Psykiatrin har begränsat med resurser för att kunna erbjuda det stödet varpå man inom ramen för Novum förstärkte mottagningen med en resurs som kunde lotsa deltagare till insatser som erbjöd stöd för att komma ut i arbetet/studier eller till sysselsättning. Lotsen träffade deltagare från mottagningen och gjorde upp en planering tillsammans med

deltagaren och fanns med som stöd i kontakt med insatser, vid studiebesök och fanns också kvar under en tid till vid behov.

För deltagare från BUP har stödet ofta bestått i att hitta en fungerande skola eller få hjälp att komma i kontakt med insatser inom kommunala aktivitetsansvaret - för de som av olika anledningar just nu väljer att inte slutföra sina studier men behöver stöd att hitta ett annat sammanhang.

Inom Arbetsmarknadsförvaltningen hade man identifierat ett stort antal deltagare som hade svårt att tillvarata det stöd som erbjuds pga. psykisk ohälsa och/eller funktionsnedsättning. Deltagare från Arbetsmarknadsförvaltningen fick genom Novum tillgång till ett parallellt stöd med en kurator som stöttade i det som identifierades som hinder för att man skulle kunna ta sig vidare till studier/arbete. Vissa behövde stöd att strukturera vardagen eller få en annan mer anpassad insats och för en stor majoritet behövdes stöd för att komma i kontakt med vården.

Stödet från Novum, främst till deltagare som kommit från psykiatrin, har varit en ögonöppnare för en målgrupp som ofta inte prioriteras inom befintliga arbetsmarknadsinsatser. Det är en målgrupp som många ordinarie insatser inte når och som inte heller ”passar in i” de ordinarier strukturerna. Flertalet av deltagarna har behov av ett mer samordnat och individanpassat stöd där nära samverkan och samordning mellan organisationerna är avgörande.

Metodarbete

Novum har verkat som en parallell insats för att stötta deltagare som av olika anledningar har haft hinder som gjort det svårt att komma vidare mot arbetet/studier. Novums arbetssätt har främst vilat på metoden Case Managament genom att man jobbar med att samordna olika insatser för projektets deltagare. Flertalet av deltagarna inom vuxenpsykiatrin har fått stöd att komma till insats mot jobb/studier inom Arbetsmarknadsförvaltningen Stockholms stad som i sin tur stöttar individen till arbete enligt metoden Supported Employment(SE)/Individual Placement and Support (IPS). Medarbetarna hade alla kunskap och/eller erfarenhet av SE vars principer genomsyrat arbetssättet i Novum. Genom att främst jobba enligt metoden Case Management har projektet kontinuerligt utgått från ett holistiskt perspektiv i det direkta stödet till deltagaren.

Arbetssättet i Novum har byggt på att deltagaren ska vara delaktiga och styra över sin egen process. Medarbetarna har upplevt att motivationen ökar när man tillsammans med deltagaren har arbetet mot uppsatta mål som deltagaren själv har formulerat och processen framåt styrs av deltagaren själv med stöd. Stödet från Novums medarbetare har varit flexibelt och anpassat utifrån deltagarens behov och önskan – vilket har varit en av framgångsfaktorerna för projektet.

Projektets medarbetare har mött upp deltagare på de psykiatriska mottagningarna och erbjudit stöd, vilket kan ses som ett indirekt uppsökande arbete, genom att medarbetarna har varit fysiskt varit närvarande på mottagningarna och varit en del av organisationen, har projektet kunnat nå deltagare som annars kanske inte skulle tagit kontakt eller hittat till insats som kan ge stöd till arbete/studier. Novum har även krokat arm med befintlig uppsökande verksamhet inom Stockholms stad och varit ett alternativ för deltagare som stadens uppsökare kommit i kontakt med, när de själva inte har kunnat erbjuda ett stöd. En lärdom som Novum gjort är att många av dessa deltagare även haft en pågående remiss inom vuxenpsykiatrin, varpå det blivit tydligt att det behövs en mer konkret och tydlig samverkan mellan psykiatrin och Arbetsmarknadsförvaltningen kring dessa individer.

Novum har också identifierat att det finns stort behov av en insats som påbörjas i hemmamiljön, då det uppsökande arbetet inom Arbetsmarknadsförvaltningen idag främst består i att möta upp individen i hemmet eller annan plats där målgruppen befinner sig och ge information om vilka insatser som finns. För deltagare som har begränsade eller obefintlig aktivitet utanför hemmet krävs det dock att stödet kan påbörjas i hemmamiljön och för många kan det vara en lång process innan individen klarar av att ta sig vidare till en annan plats. När det stödet inte kan erbjudas är det många som blir kvar i en inaktivitet.

Framgångar

Projektet har haft en målsättning att bidra till en hållbar samverkansstruktur mellan parterna i projektet (Arbetsmarknadsförvaltningen, BUP och Vuxenpsykiatrin). Under projekttiden har projektet framgångsrikt jobbat upp snabba kontaktvägar parterna emellan och också bidragit till en ökad kunskap om varandras uppdrag och kontaktytor - vilket skapar bättre förutsättningar för en god samverkan som gynnar deltagare.

Ur ett deltagarperspektiv har samverkan mellan aktörer varit avgörande för att skapa förståelse för vilka rättigheter deltagarna har, samt att bygga relationer mellan verksamheterna. Medarbetare och deltagarna har upplevt som värdefullt att det funnits en person som jobbar i mellanrummen mellan de olika organisationerna med kunskap om organisationerna, som kan stötta när det funnits behov av anpassningar och vara med

Novum hade en ambition att nå ut till deltagare över hela staden varpå ett gediget förankringsarbete bland jobbtorgen, som riktar sig mot unga och unga vuxna, gjordes. Tidigt såg vi att de deltagare som kom till projektet främst kom från Jobbtorg Unga Globen/Sydost som främst tog emot deltagare från sydöstra stadsdelar om innerstan. Projektet lade då lite extra fokus ytterligare förankringsaktiviteter bland medarbetarna på övriga enheter. Resultatet blev att vi lyckades bygga upp ett lite tajtare samarbete med en av enheterna i Skärholmen och fler deltagare började strömma in även från stadsdelarna i sydvästra delen av Stockholms stad.

Utmaningar

Det har periodvis varit utmanande att få olika organisationer med olika uppdrag att närma sig varandra inom ramen för projektet. Målsättningen med projektet hos parterna internt har också sett väldigt olika ut, vilket har försvårat arbetet med att sätta upp en gemensam målbild för projektets genomförande och utvecklingsområden.

Detta samtidigt som projektet var en del av ett stort ESF- finansierat projekt och skulle vara med och bidra till uppsatta mål inom ramen för det projektet. Det var inte en helt enkel uppgift att parera alla olika ambitioner och målsättningar.

Under genomförandet uppstod det också en viss frustration över vad de olika parterna kan erbjuda varandra inom ramen för projektet. Det fanns en förhoppning om att projektet skulle leda till snabbare ingångar till psykiatrin för de deltagare från Arbetsmarknadförvaltningen i behov av en parallell insats i form av vård från psykiatrin - något som projektet inte har kunnat erbjuda. Mottagningen som ingick i projektet är en specialistmottagning, vilket innebär att en remiss krävs för att skrivas in på mottagningen.

Frustrationen bottnade mycket i en okunskap hos medarbetarna gällande hur psykiatrin är organiserad och hur patienter kommer till specialistpsykiatrin. Projektet försökte möta den

frustrationen genom att erbjuda informationsinsatser till medarbetarna och deltagare inom Arbetsmarknadsförvaltningen. Dels hölls ett antal utbildningsinsatser för medarbetare, där vägar in till psykiatrin både för barn och vuxen, togs upp. Projektets medarbetare från vuxenpsykiatrin fanns också tillgänglig på två av Jobbtorgen två eftermiddagar i månaden och kunde erbjuda tid för konsultation kring psykiatrin, både för medarbetare men också deltagare.

Projektet har under sitt genomförande kantats av personalbrist. Under endast en kortare period har projektet varit fulltaliga på medarbetare. Då projektet bestod av endast fyra projektmedarbetare påverkade det projektets genomförande och resultat. Under sluttampen av projektet hade vi inte kvar några medarbetare från Arbetsmarknadsförvaltningen, då de medarbetarna valt att gå vidare i andra roller och i o m att det var så kort tid kvar av projektet var ersättningsrekrytering inte aktuellt. Detta medförde att vi under projektets sista 6 månader endast hade deltagare/patienter från BUP och vuxenpsykiatrin.

Resultat

Novum har under projekttiden arbetet med 124 deltagare. Ca 45 % av deltagarna har varit kvinnor och ca 55 % har varit män. Även om projektet riktade sig till deltagare i åldersspannet 16 – 29 år, så ser vi att deltagare i projektet främst har legat i åldersspannet 16 – 23 år. Anledningen till att det blev en sån hög majoritet av deltagare inom det åldersspannet var dels för att Mottagningen unga vuxna endast tar emot patienter mellan 18 – 24 år och också att BUP tar emot patienter upp till 18 år.

Novum har primärt varit en parallell insats till andra insatser från psykiatrin och Arbetsmarknadsförvaltningen, målsättningen med projektet har inte varit att stötta deltagare hela vägen till arbete eller studier. Det som kom som ett lite förvånande resultat var att så stort antal av deltagarna i projektet gick vidare till arbetet/studier under tiden de var inskriven i projektet. För deltagare inom Arbetsmarknadsförvaltningen var det inte lika förvånande i o m att det alla redan hade en insats med fokus på jobb/studier parallellt med stödet från projektet. Men att patienter inom psykiatrin gick hela vägen ut i arbete eller studier under projekttiden, trots att projektets stöd främst skulle bestå av lotsning var inte något vi kunde förutspå. Det visar dock vilken god effekt ett individuellt och flexibelt stöd har för de deltagare som vi möter.

Andelen deltagare, som fått stöd av Novum, som gått vidare till arbete eller studier ör 46% - där den största majoriteten av deltagarna gått vidare till studier.

24% av projektets deltagare har gått vidare till insatser inom Arbetsmarknadsförvaltningen eller till Arbetsförmedlingen.

Vi har också sett att projektet har haft en stor andel deltagare som ”förvinner” från projektet, dvs. det slutar komma på inbokade möten och svarar heller inte på sms eller liknande. Nästan 20% av alla deltagare i projektet har avslutats utan känd orsak. Vi vet att många av dessa har haft en fortsatt kontakt med antingen psykiatrin eller Arbetsmarknadsförvaltningen, men att man valt att inte fortsätta ha sin kontakt med projektet.

Lärdomar och tillvaratagande av resultat

Arbetet i projektet har gett en bättre kunskap om livssituationen för unga vuxna inom specialistpsykiatrin och vilka utmaningar och hinder de står inför för att komma ut i arbete och/eller studier. Lärdomar som vi kommer ta med in ett nytt projekt. Vi såg i Novum att för många patienter (inom vuxenpsykiatrin) som stod utan arbetet/studier/sysselsättning och som heller inte befann sig i

insats, så var det förvånansvärt många som bara behövde ett kortare stöd – som var individuellt och flexibelt, för att ta sig vidare till insats hos ordinarie verksamheter. För många räckte även det stödet för att de skulle ta sig vidare hela vägen mot arbete eller studier. Vilket också var ett resultat som vi blev lite förvånad över.

Ett stort antal patienter befann sig också en mycket komplex situation, där det inte fanns något fungerade stöd att tillgå i ordinarie verksamheter. Novum jobbade delvis med målgruppen, men projektet hade behövt vara konstruerat på ett annat sätt för att möte behoven fullt ut. Personerna hade en pågående remiss hos psykiatrin (Mottagningen unga vuxna) men kom inte till sina vårdbesök på mottagningen. Målgruppen kännetecknades av att ha en begränsad eller obefintlig aktivitet utanför hemmet. För att kunna möta målgruppen finns det behov av att kunna påbörja ett motivationsarbete i hemmet och att de också vid behov kan få får pågå under en längre period om nödvändigt. Många inom målgruppen har inte fullföljt gymnasiet och flera har heller inte fullständiga grundskolebetyg. Majoriteten bor hemma och försörjs till mestadels helt av sina föräldrar. En hög andel har en NPF – diagnos eller så finns det misstanke om att en diagnos finns. Många har påbörjat en utredning, men av olika anledningar har man inte fullföljt den.

Under 2026 tas dessa lärdomar tillvara och omsättas i ett 3 årigt projekt – IPS unga vuxna. Projektet är ett samverkansprojekt mellan Psykiatrisk specialistmottagning Unga Vuxna (tidigare Mottagningen Unga Vuxna), Psykiatrin Södra Stockholm, Arbetsmarknadsförvaltningen, Stockholms Stad samt Aktivitetshuset, Södermalms Stadsdelsförvaltning med Psykiatrin Södra Stockholm som projektägare

Målet med projektet är att genom jobbfokuserande och motiverande insatser bidra till att patienterna/deltagarna kommer till mottagningen för sin vård, bryter sin en isolering och kan påbörja en planering för framtiden - med målsättning att ta sig vidare mot arbete eller studier.

Projektet kommer vända sig till patienter inom Psykiatrisk specialistmottagning Unga Vuxna som står utan arbetet eller studier. Projektet kommer inledningsvis att fokusera på att genom ett multikompetent team utveckla och pröva arbetssätt som möter behoven hos de unga vuxna hemmasittare - som inte kommer på inbokade vårdbesök på mottagningen och som står utan arbete/studier eller annan sysselsättning. Projektet helfinansieras av Samordningsförbundet Stockholms stad med en projektgrupp bestående av en projektledare, en kurator samt en psykolog från Psykiatrisk specialistmottagning Unga Vuxna och två arbetsspecialister från arbetsmarkandsförvaltningen, Stockholms stad. Projektet kommer också ha en handledare på 50% från Aktivitetshuset/Zebra, Södermalms Stadsdelsförvaltning som kommer jobba med deltagare som är i behov av en av en ”låg-tröskel” verksamhet som första steg för att komma igång i någon form av aktivering. Målet med samverkansprojektet är att kunna erbjuda ett individanpassat stöd för deltagaren mot arbete eller studier - parallellt med psykiatrisk behandling.

Rapporten är sammanställd av *Susan Korsman*, Utvecklingsledare Unga Vuxna & Evidensbaserade metoder (tidigare projektledare Novum) Samordningsförbundet Stockholm stad